

Sensorveiledning NOR4403 H22

Gjennom kurset får studenten kunnskap om grunnleggende spørsmål knyttet til tekstkritikk og bokhistorisk forskning. Disse spørsmålene har sitt utgangspunkt i fire forskjellige fagfelt:

- det mediale: bokens materialitet og historisitet,
- det filologiske: utgivelse og kommentering av litterære tekster,
- det politiske: sensurproblematikk,
- det sosiale: lesningens historie.

Gjennom studiet utvikler studenten sin evne til å reflektere selvstendig over de problemstillingene som reises.

Oppgaven er en tre-dagers hjemmeksamen. Omfanget er åtte sider à 2300 tegn (uten mellomrom). Avvik fra omfangsforordningen på mer enn (+/-) ti prosent trekkes ned.

Enten

Gjør rede for utgivelseshistorien til Knut Hamsuns *Sult* (1890), og sammenlign førsteutgaven med senere utgaver. Drøft årsakene til at verket har gjennomgått ulike endringer over tid, blant annet selvsensur, fornorskning og modernisering med innledninger, ordforklaringer og realopplysninger. Hvilket tekstgrunnlag ville du valgt for en ny utgave? Trekk inn relevant teori og/eller sekundærlitteratur fra pensum.

Eller

Gjør rede for utgivelsehistorien til Cora Sandels *Bare Alberte* (1939), og sammenlign førsteutgaven med senere utgaver. Drøft årsakene til at sensuren av utgaven ikke ble avdekket tidligere. Er det tilfeller der sensur av litterære klassikere er aktuelt i et samfunn der ytringsfriheten står sterkt? Trekk inn relevant teori og/eller sekundærlitteratur fra pensum.

I vurderingen av besvarelsene legges det i tråd med Nasjonalt Fagråds karakterbeskrivelser vekt på tre momenter: kunnskapsinnhold, evne til vurdering og problemløsning og språkføring. For å oppnå karakteren C, må kandidaten i tråd med karakterbeskrivelsen vise «god innsikt i kunnskapsinnholdet som er definert for fagnivået», som formidlet gjennom emnebeskrivelsen, pensum og forelesninger, samt «tilsvarende evne til vurdering og problemløsning» og «god og formelt sikkert språkføring utan alvorlege systemfeil».

De to oppgaven har tre deler. Alle skal besvares, men lengden på hver av dem defineres ikke i oppgaveteksten. Her står kandidaten fritt. Kandidaten bør vise god kjennskap til førsteutgavene og de vesentlige endringene som kommer fra og med andreutgavene av henholdsvis *Sult* og *Bare Alberte*. Det er nærliggende å bruke Bjørkøy og Dingstads *Litterære*

kretsløp. Boka er en grunnbok på pensum, og ingen bruk av den, kan tyde på at store deler av pensumet er ukjent for kandidaten. Grad av selvstendighet med referanser til utgaver tilgjengelig på nb.no og bruk av annen relevant sekundærlitteratur vil samtidig være en styrke.

Det å belyse bredden av varianter i *Sult* med tanke på strykninger, tillegg, ordvalg og ortografi i retning av fornorskning og modernisering, vil være et pluss. En kjennskap til omfanget av endringer vil være av verdi for en drøfting av en eventuell ny utgave. Spørsmålet blir da om man i valg av tekstgrunnlag kjenner seg forpliktet på det historiske eller følger tradisjonen for forlagsutgivelser og velger forfatterens siste autoriserte utgave. Hensynet til leserne vil avgjøre graden av innledninger, ordforklaringer, realopplysninger og variantapparat. Siden det ennå ikke foreligger noen tekstkritisk og vitenskapelig av *Sult* i Norge, er dette relevante spørsmål, samtidig som de beste vil kunne trekke inn svaret på hvorfor en slik utgave ennå ikke foreligger.

For *Bare Alberte* er drøftingen av sensuren knyttet til det politiske ved romanen, som etter krigen i liten grad ble tematisert. Drøftingen av sensuren, som ble fanget opp av en svensk oversetter første etter 50 år, må inkludere forlagenes og litteraturforskernes rolle. En god besvarelse bør her få frem at man i forlaget alltid har lagt foregående utgave til grunn for nye utgaver og at forskerne etter krigen hadde liten interesse for og kompetanse på det filologiske og bokhistoriske, men tok den utgaven de hadde for hånden.

Oppgaveteksten ber særskilt om å trekke inn relevant teori fra pensum. Særlig aktuelt vil det være å vise til Bjerring-Hansen og Jelsbaks innledning, McKenzies, Darntons, Genettes, McGanns og Bryants artikler og kapitler. Det vil også være mulig å trekke inn andre tekster. Av pensumtekster med relevans for drøfting av sensur, er det nærliggende å trekke inn både Appel og Ravitch i tillegg til Bjørkøys kapittel i *Litterære kretsløp*. I undervisningen har vi også sett nærmere på rettighetshavernes sensur av Torbjørn Egners tekster og nytgivelsen av Øvre Richter Frichs romaner uten endringer eller ledsagende kommentarer til de mange rasistiske og antisemittiske utfallene i bøkene.

Valg av sekundærlitteratur kan tjene som ett kriterium for fastsetting av karakter. Ingen bruk av sekundærlitteratur er grunnlag for stryk. Stor grad av selvstendighet med hensyn til analyse og drøfting av temaet vil kunne gi en A. Sensor vil utøve faglig skjønn for de aspekter ved vurderingen som ikke lar seg måle.

Ståle Dingstad, 24. november 2022